

Afgørelse om at Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø i sin sagsbehandling kan tillade merudledning af kvælstof i forbindelse med anlægsfasen af Øresund System II – Udskiftning af kabelforbindelse

Den 6. oktober 2025 har Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, (SGAV), modtaget en ansøgning om tilladelse til, i medfør af § 8, stk. 4, i bekendtgørelse nr. 797 af 13. juni 2023 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (BEK nr. 797 af 13/06/2023), dispensation til en midlertidig merudledning af 1,3 ton kvælstof til kystvandområde Kattegat, Nordsjælland, nr. 200. Den midlertidige merudledning af kvælstof vil ske som følge af aktiviteter der forstyrrer havbunden i forbindelse med anlægsfasen i Energinets kabelprojekt ”Øresund System II – Udskiftning af kabelforbindelse”.

SGAV meddeler d.d. tilladelse som ansøgt efter § 8, stk. 4, i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter til at tillade midlertidig merudledning af kvælstof.

SGAV redegør i det følgende nærmere for afgørelsen.

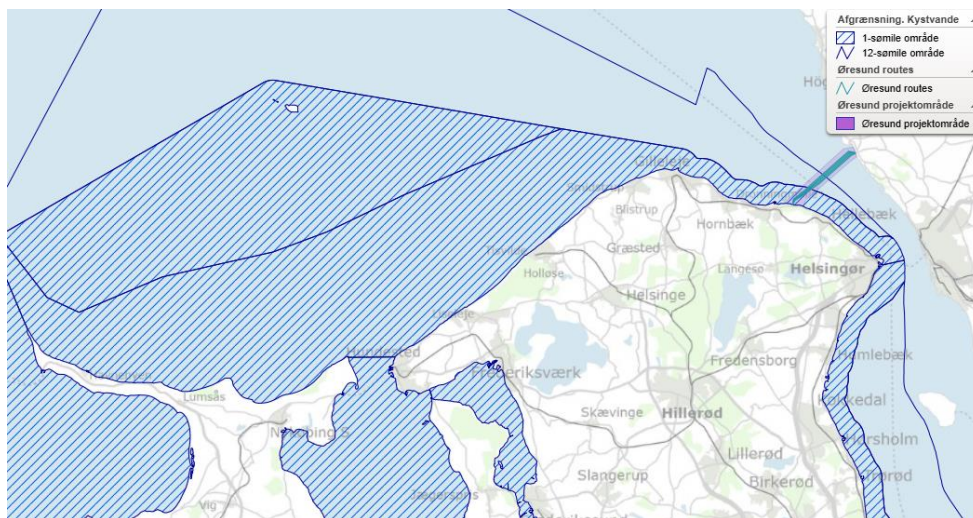
Redegørelse for sagen og sagens oplysninger

I ansøgningen er det oplyst, at Energinet har ansøgt om tilladelse, efter miljøvurderingslovens § 25, stk. 1, til udskiftning af et eksisterende 400 kV elkabel fra Nordsjælland til Sverige. Det eksisterende kabel samt det kommende nye kabel er placeret/skal placeres i og på havbunden på tværs af Øresund fra Nordsjælland nord for Helsingør til Sverige. Det fremgår endvidere af ansøgningen, at Energinet har oplyst, at det eksisterende kabel er omkring 42 år gammelt, og der er konstateret kabel-fejl og stress korrosion på kablet flere steder. Ifølge Energinet er kablerne under Øresund de vigtigste forbindelser til at sikre el-forsyningen af Sjælland og øerne, og forsyningssikkerheden af Sjælland og øerne kan blive udfordret, hvis det ansøgte projekt ikke gennemføres.

Det fremgår af miljøkonsekvensrapporten fra oktober 2025 for Øresund System II, at der vil blive anvendt metoder som nedspuling og gennemgravning for det nye kabel og opgravning af det eksisterende kabel. I forbindelse med miljøvurderingen er det blevet beregnet, at etableringen af det nye kabel vil medføre en frigivelse fra det forstyrrede sediment på 1,3 tons biotilgængeligt kvælstof (N) til vandfasen i det berørte kystvandområde Kattegat, Nordsjælland, nr. 200. Frigivelse af

næringsstoffer fra menneskabte fysiske forstyrrelser af sediment på havbunden er at betragte som en udledning af næringsstoffer. I projektet, Øresund System II, er der tale om en midlertidig udledning, der udelukkende sker i forbindelse med anlægsaktiviteterne.

Det oplyses i ansøgningen, at merbelastningen med de 1,3 ton N vil ske løbende i en periode på op til 2-3 måneder i 3-4 kvartal i 2026. De fysiske forstyrrelser vil medføre en umiddelbar frigivelse til vandfasen af kvælstof-ioner, der har været opløst i porevandet i sedimentet. Derudover vil der over tid ske en frigivelse af kvælstof fra nedbrydning af det organiske materiale, som frigives ved de forstyrrende aktiviteter. Se bilag 1 til afgørelsen (ansøgningen).

Figur 1. Kort der viser placeringen af de to kystvandområder beskrevet i ansøgningen (Kattegat, Nordsjælland nr. 200 og Nordlige Øresund nr. 6), der strækker sig langs henholdsvis Sjællands nordkyst og østkyst. Grænsen mellem de to ses som en mørkeblå streg ud for Helsingør. Det tilstødende territorialfarvand, Kattegat, SØ 12 sm er afgrænset med blåstreg og uden skravering og er placeret væk fra kysten "udenpå" Kattegat, Nordsjælland nr. 200. Projektområdet er vist med et lyst lilla og en lys blå streg mellem Helsingør og Hornbæk. (Kortet er vist i overensstemmelse med kort vist i bilag 1 til afgørelsen (ansøgningen).)

Vurdering i ansøgningen

Det er i ansøgningen vurderet, at da projektet vil medføre en merudledning af kvælstof til pågældende vandområde med manglende målopfyldelse – god økologisk tilstand i 2027 - vil en tilladelse til den midlertidige udledning til det pågældende vandområde ikke kunne meddeles i overensstemmelse med § 8, stk. 3, i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter. Der er derfor søgt om dispensation til tilladelse til merudledning af kvælstof efter § 8, stk. 4 i indsatsbekendtgørelsen. (Jf. BEK nr. 797 af 13/06/2023).

Det er endvidere vurderet i ansøgningen, at omfanget af den midlertidige merudledning af kvælstof ikke vil medføre nogen målbar betydning for opfyldelse af målet om god økologisk tilstand eller en forringelse af tilstanden for de potentielt berørte kystvandområder.

Berørte vandområder

De potentielt berørte vandområders afgrænsning fremgår af kort herunder. Det er primært kystvandområdet, Kattegat, Nordsjælland, nr. 200, der berøres direkte af merbelastning af kvælstof, da det er i dette kystvandområde anlægsaktiviteterne foregår. De frigivne næringsstoffer vil blive frigivet til vandfasen i Kattegat, Nordsjælland, nr. 200 men må forventes også at blive spredt med strømmen til det tilstødende kystvandområde Nordlige Øresund, nr. 6, der er placeret 3- 8 km sydøst for projektområdet. Nordlige Øresund er ikke beskrevet yderligere i ansøgningen, da det vurderes at merbelastningen ikke har direkte påvirkning på dette vandområde. Næringsstofferne forventes endvidere at blive spredt med strømmen til det tilstødende territorialfarvand Kattegat, SØ 12 sm. For territorialfarvande er der udelukkende målfastsættelse for miljøfarlige forurenende stoffer (MFS), og øget udledning af næringsstoffer er derfor ikke relevant for Kattegat, SØ 12 sm. (Se figur 1.)

Tabel 1. Den samlede økologiske tilstand, tilstandsklasse for de biologiske kvalitetselementer, tilstandsværdien angivet i de respektive enheder samt grænseværdien for den nærmeste lave tilstandsklasse for Kattegat, Nordsjælland. Se MiljøGIS for høringsversionen af vandområdeplan 2021 – 2027 ([høringsversion af miljøGIS for genbesøg af VP3](#)). Oplysningerne i tabel 1 er oplyst af SGAV, oplysningerne fremgår ikke af ansøgningen.

Kattegat, Nordsjælland, nr. 200	Tilstandsklasse	Aktuel tilstandsværdi Genbesøg af VP3	Tilstandsværdi for nærmeste lavere tilstandsklasse
Samlet økologisk tilstand	Ringe	-	-
Fytoplankton (µg klorofyl/l)	Moderat	1,3	1,8 (moderat – ringe)
Rodfæstede planter (eks. ålegræs (i meter))	Ringe	6	3,1 (ringe - dårlig)
Bunddyr (DKI indeks)	Høj	0,84	0,68 (høj – god)

Der er i høringsversionen af genbesøget af vandområdeplan 2021 – 2027 fastlagt samlet ringe økologisk tilstand for Kattegat, Nordsjælland, nr. 200, på baggrund af ringe økologisk tilstand for rodfæstede planter. Der er moderat økologisk tilstand for kvalitetselementet fytoplankton, og høj økologisk tilstand for bunddyr (se tabel 1). I tabel 1 er angivet hvilken tilstandsværdi, der er grænsen til den nærmeste lavere tilstandsklasse, for alle tre biologiske kvalitetselementer. For både fytoplankton, ålegræs og bunddyr skal tilstanden forringes betydeligt, før end kvalitetselementerne falder en klasse.

Kvælstofreduktionsbehov for og påvirkning af kystvandområdet

Der er, som det fremgår ovenfor ikke målopfyldelse for Kattegat, Nordsjælland, nr. 200. Der er, i overensstemmelse med det i høringsversionen af genbesøget af vandområdeplanerne 2021 -2027, fastlagt et fordelt indsatsbehov på 107 ton N/år. Den samlede merbelastning af kvælstof til Kattegat, Nordsjælland, nr. 200 fra etableringen af det nye kabel i Øresund System II er som angivet ovenfor 1,3 ton biotilgængeligt N.

I forhold til statusbelastningen af vandområdet på 2.560 ton/år N, udgør den samlede belastning fra projektet 0,05 % og i forhold til det opgjorte indsatsbehov 1,2 %. Se tabel 2.

Tabel 2. Den ansøgte midlertidige merbelastning af kvælstof (N) til kystvandområde Kattegat, Nordsjælland, nr. 200, samt statusbelastning, målbelastning og fordelt indsatsbehov for kvælstof, se bilag 1 og bilag 1.1 til høringsversionen af genbesøget vandområdeplanerne 2021 – 2027. Merbelastningen af kvælstof er også angivet i procent af indsatsbehovet for reduktion for kystvandområdet. (Tabellen er gengivet i overensstemmelse med tilsvarende tabel i bilag 1 til afgørelsen (ansøgningen).)

Vandområde	Merbela stning (ton biotilgæ ngeligt N)	Statusbelast ning (ton N/år)	Målbelastn ing (ton N/år)	Fordelt indsatsbe hov (ton N/år)	% af status belastni ng	% af indsatsbe hov
Kattegat, Nordsjællan d, nr. 200	1,3	2.560	1.396,4	107	0,05	1,2

Det er i ansøgningen samlet vurderet, at merbelastningen må betegnes som begrænset i forhold til den opgjorte statusbelastning og indsatsbehovet. Det er vurderet, at en del af de frigivne næringsstoffer vil blive optaget af fytoplankton i kystvandområdet Kattegat, Nordsjælland, nr. 200. Men det er endvidere vurderet, at en betydelig del af de frigivne næringsstoffer og organiske materiale fra de fysiske forstyrrelser af havbunden i projektområdet vil blive spredt med strømmen udenfor kystvandområdet ud i det mere åbne Kattegat. Det vurderes derfor, at merbelastningen fra projektet ikke i væsentlig grad vil kunne medføre forringelse af kvalitetselementerne i kystvandområdet Kattegat, Nordsjælland, nr. 200. Det vurderes ligeledes, at merbelastningen ikke vil hindre målopfyldelse, herunder det fastlagte indsatsprogram, for Kattegat, Nordsjælland nr. 200 eller øvrige berørte kystvandområder.

Kompensation eller afværgeforanstaltninger for de udledte mængder af kvælstof
Der er ikke planlagt kompenserende- eller afværgeforanstaltninger for merbelastningen af kvælstof.

Bemærkninger fra Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø Retsgrundlaget

Det følger af § 8, stk. 3, i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, at en myndighed kun kan træffe afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde eller en grundvandsforekomst, hvor miljømålet ikke er opfyldt, hvis afgørelsen ikke medfører en forringelse af overfladevandområdets eller grundvandsforekomstens tilstand, og den ikke hindrer opfyldelse af de i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster konkret fastlagte miljømål, herunder gennem de i indsatsprogrammet fastlagte foranstaltninger.

Efter EU-Domstolens praksis, blandt andet EU-Domstolens dom i sag C-461/13 - Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland eV mod Bundesrepublik

Deutschland m.fl. – også kaldet ”Weser dommen” – foreligger der en forringelse af den økologiske tilstand af et overfladevandområde, når mindst et af kvalitetselementerne, som fastlagt i vandrammedirektivet (bilag V), falder et niveau, selv om forringelsen ikke fører til, at hele overfladevandområdet rykker en klasse ned. Hvis det pågældende kvalitetselement allerede befinder sig i den laveste klasse (dårlig tilstand), udgør enhver yderligere forringelse af dette element også en forringelse af tilstanden for overfladevandet.

Domstolen har i en anden sag, C-525/20 (Association France Nature Environment) den 5. maj 2022 taget stilling til, om og under hvilke betingelser det er foreneligt med vandrammedirektivets artikel 4, stk. 6 (om midlertidig forringelse), og artikel 4, stk. 7 (om manglende god grundvandstilstand og forebyggelse af forringelse mv.), at medlemsstaterne i deres programmer eller enkelttilladelser godkender midlertidig forringelse af grundvandsforekomster. Domstolen fastslår i dommens præmis 45, at vandrammedirektivets artikel 4, skal fortolkes således,

”at den ikke giver medlemsstaterne mulighed for, når de vurderer, om et program eller et enkeltprojekt er foreneligt med formålet om at forebygge forringelse af vandkvaliteten, ikke at tage hensyn til midlertidige kortsigtede virkninger, som er uden langsigtede konsekvenser for vandkvaliteten, medmindre det er åbenbart, at sådanne virkninger efter deres art kun har en ringe indvirkning på tilstanden i det omhandlede vandområde, og at de ikke medfører ”forringelse” af området i bestemmelsens forstand. Hvis de kompetente nationale myndigheder inden for rammerne af tilladelsesproceduren for et program eller et projekt fastslår, at det kan medføre forringelse, kan programmet eller projektet, selvom denne forringelse er af midlertidig karakter, kun godkendes, hvis betingelserne i direktivets artikel 4, stk. 7, er opfyldt.”

Med hensyn til rammerne for hvornår, kommuner og andre myndigheder kan meddele tilladelser til merudledning af kvælstof til kystvandområder, hvor der er opgjort et behov for at reducere kvælstofbelastningen og planlagt indsatser for at opnå målopfyldelse, fremgår det af Miljøstyrelsens Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (2024, afsnit 8.3.3, s. 45):

”§ 8, stk. 3 indebærer således, at der ikke kan meddeles tilladelse til merudledning af kvælstof til kystvandområder i forhold til den faktiske udledning på tidspunktet for afgørelsen, når der ikke er målopfyldelse i området på grund af kvælstofbelastning, og der er opgjort et kvælstofreduktionsbehov, da vandområderne ved planperiodens udløb herved ville have en ringere tilstand eller et højere belastningsniveau end forudsat med fastlæggelsen af indsatsprogrammerne.”

Der er om § 8, stk. 4, i Miljøstyrelsens vejledning til bekendtgørelsen fra 2024 gjort opmærksom på, at godkendelsesmyndigheden – kommuner m.fl. – ikke kan meddele tilladelse til merudledning af kvælstof eller fosfor i henhold § 8, stk. 3, i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, når der endnu ikke er opnået god økologisk tilstand, og der er fastsat et indsatsbehov for vandområdet.

Godkendelsesmyndigheden kan dog som nævnt indbringe sagen om merudledning til SGAV med henblik på, at Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø i

”særlige tilfælde” godkender merudledningen. Der kan som eksempel herpå henvises til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø afgørelse af 8. april 2025, om merudledning af kvælstof i forbindelse med anlægsfasen af Svanemøllens Skybrudstunnel (SGAV-sag 2025 - 8527).

Der er ikke i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (BEK nr. 797 af 13/06/2023) fastsat en nedre grænse for størrelsen af merudledninger (bagatelgrænse), der skal godkendes og ej heller nogen definition på, hvad der skal forstås ved ”særlige tilfælde”.

Det fremgår af vejledningen til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter fra 2024 (afsnit 8.3.4), at § 8, stk. 4, er en undtagelsesbestemmelse og at det er forudsat, at der er tale om mindre merudledninger.

Der kan efter Miljøstyrelsens vejledning inddrages lokale forhold i det eller de vandområder, der påvirkes af merudledningen, herunder omfanget af den øgede påvirkning, den samlede påvirkning af det eller de vandområder, der påvirkes af merudledningen, udviklingen i den samlede påvirkning, omkostninger ved reduktion og proportionalitet, dvs. forholdet mellem projektets merbelastning og samfundets overordnede interesser i projektets gennemførelse mv. Der skal dog samtidig tages hensyn til eventuelle kumulative effekter af belastninger, der ikke isoleret set vil forringe den aktuelle tilstand eller forhindre målopfyldelse, jf. § 8, stk. 5 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø vurdering

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV) finder ikke grundlag for at tilsidesætte vurderingen af, at den ansøgte udledning på 1,3 ton N over 2-3 måneder i løbet af efteråret-vinteren 2026 til kystvandområdet Kattegat, Nordsjælland, nr. 200 ikke vil indebære en forringelse af den økologiske tilstand i de berørte målsatte vandområder, og ikke vil hindre opfyldelse af de i bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand (BEK nr. 796 af 13. juni 2023) fastlagte miljømål. SGAV vurderer endvidere på baggrund af merudledningens midlertidighed og størrelse samt en række andre forhold beskrevet nedenfor, at den konkret ansøgte merudledning ikke vil hindre opfyldelse af indsatsprogrammet.

SGAV har vurderet, om styrelsen i medfør af § 8, stk. 4, i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter kan tillade Energinet en midlertidig øget udledning af kvælstof i forbindelse med anlægsarbejdet Øresund System II – Udskiftning af kabelforbindelse. SGAV har ved denne vurdering lagt vægt på følgende:

- Merudledningen af kvælstof vil ske fordelt over 2-3 måneder i løbet af efteråret-vinteren 2026 og således være midlertidig.
- Merudledningen forventes at ske om efteråret hvor øget kvælstof tilgængelig har en mindre negativ påvirkning end i planternes vækstsæson.
- Merudledningen er på 1,3 ton N og udgør kun godt 0,05 % af statusbelastningen og 1,2 % af indsatsbehovet for Kattegat, Nordsjælland,

nr. 200 fastlagt i høringsversionen af genbesøget af vandområdeplan 2021 – 2027.

- Kattegat, Nordsjælland, nr. 200 er præget af stor vandgennemstrømning og dermed også af stor bortledning af de frigivne næringsstoffer, samt bortledning af evt. øget fytoplankton vækst som følge af næringsstoffrigivelsen.
- Ved projektområdets placering grænser kystvandområdet Kattegat, Nordsjælland, nr. 200 udelukkende op til et territorialfarvand (Kattegat, SØ 12 sm). For territorialfarvande er der udelukkende målfastsættelse for miljøfarlige forurenende stoffer (MFS), og øget udledning af næringsstoffer er derfor ikke relevant for disse. En del af de næringsstoffer der spredes fra Kattegat, Nordsjælland, nr. 200 spredes dermed til vandområder, hvor der ikke er krav om opfyldelse af økologisk tilstand.
- Merudledningens størrelse og midlertidighed taget i betragtning vurderes tilstandsklassifikationen for fytoplankton ikke at blive negativt påvirket. Denne del af vurderingen er blandt andet baseret på, at den fastlagte tilstandsværdi for fytoplankton er relativt langt fra nærmeste lavere tilstandsklasse.
- Merudledningens størrelse og midlertidighed taget i betragtning vurderes tilstandsklassifikationen for ålegræs ikke at blive negativt påvirket. Denne del af vurderingen er blandt andet baseret på, at den fastlagte tilstandsværdi for ålegræs er relativt langt fra nærmeste lavere tilstandsklasse.
- Merudledningens størrelse og midlertidighed taget i betragtning vurderes tilstandsklassifikationen for bunddyr ikke at blive negativt påvirket. Denne del af vurderingen er blandt andet baseret på, at den fastlagte tilstandsværdi for bunddyr er relativt langt fra nærmeste lavere tilstandsklasse.

Afgørelse

SGAV træffer på ovennævnte baggrund afgørelse efter § 8, stk. 4, i bekendtgørelse nr. 797 af 13. juni 2023 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter om, at der, som ansøgt den 6. oktober 2025, kan meddeles tilladelse til udledning af kvælstof fra anlægsfasen af Øresund System II – Udskiftning af kabelforbindelse, der fører til en øget midlertidig udledning af kvælstof på 1,3 ton fordelt over 2-3 måneder i efteråret-vinteren 2026 til Kattegat, Nordsjælland, nr. 200.

SGAVs afgørelse er endelig og kan ikke påklages til anden administrativ myndighed, jf. bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (BEK nr. 797 af 13/06/2023), § 11. Afgørelsen kan indbringes for domstolene.

Med venlig hilsen

Cathrine Bøgh Pedersen
Miljøvurdering og Plan
Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø